

บทสังเคราะห์
งานวิจัย บริการวิชาการ
และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ปีการศึกษา 2566

คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทนำ

คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานวิจัย งานบริการวิชาการและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลการดำเนินงานดังกล่าว จึงได้จัดทำบทสังเคราะห์ให้อยู่ในรูปแบบที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจง่าย ได้รับองค์ความรู้ ทราบบริบทโดยรวมของผลการดำเนินงาน ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดองค์ความรู้และเกิดการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่อง

คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทสังเคราะห์งานวิจัย งานบริการวิชาการและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจะเป็นประโยชน์สำหรับอาจารย์ บุคลากร นักศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัยวรรณ ฉัตรธง)
คณบดีคณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร

สารบัญ

	หน้า
บทสังเคราะห์งานวิจัย	
- สูตรอาหารหนูปูก	1
- ผลการใช้เศษอาหารในการเลี้ยงไก่ไข่ต่อสมรรถภาพการผลิตและคุณภาพไข่	2
บทสังเคราะห์บริการวิชาการและบทสังเคราะห์งานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	
- โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในบ้านพรหมมาศ หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านยาง อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก	5
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดจากพืชสมุนไพรท้องถิ่น	8
- การส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรกรรมยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	11
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไอศกรีมข้าวโพด	16
- การบริหารจัดการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากสมเด็จพระเทพรัตนราช สุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	19
- กระดาษต้นไม้จากมูลตูกแตน	23
- โครงการศูนย์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืนตำบล เกาะตาเลียย อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย	26

บทสังเคราะห์งานวิจัย

บทสังเคราะห์งานวิจัย ปีการศึกษา 2566

สูตรอาหารหนูปูก

นักวิจัย : รศ.ดร. สุภาวดี แหยมคง

โครงการวิจัย : โครงการการพัฒนาการผลิตอาหารและการคำนวณ
สูตรอาหารเพื่อลดต้นทุนในการเลี้ยงหนูปูกของวิสาหกิจชุมชนหนูปูก
ใหญ่ พรหมพิราม

แหล่งทุนวิจัย : สปอว. (Pre-Talent Mobility)

E-mail นักวิจัย: suphayaku@psru.ac.th

ที่มาของการทำวิจัยพร้อมระบุวัตถุประสงค์การวิจัย

ตำบลดงประคำ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีการทำนาเป็นอาชีพหลัก แต่ด้วยสภาพพื้นที่ที่อยู่เหนือเขื่อนทำให้ต้องประสบปัญหาภัยแล้งอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายลดพื้นที่การปลูกข้าวในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อลดความเสี่ยงที่เกิดความเสียหายจากภัยแล้ง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คนในชุมชนหันมาทำอาชีพอย่างอื่น สร้างรายได้จากอาชีพเสริม ซึ่งได้มีการก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขึ้นชื่อ วิสาหกิจชุมชนหนูปูกใหญ่ พรหมพิราม ตั้งแต่วันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2564 โดยคุณมนตรี ชูกำลัง มีสมาชิกเริ่มต้นทั้งหมด 24 ฟาร์ม นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายในภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย จังหวัดตาก พิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร พิจิตร และนครสวรรค์ อย่างไรก็ตามจากการสำรวจประเด็นปัญหาความต้องการของวิสาหกิจชุมชนหนูปูกใหญ่ พรหมพิราม พบว่าต้นทุนส่วนใหญ่ของการเลี้ยงคือ ค่าอาหารที่ใช้เลี้ยงหนูปูก (60-70%) ซึ่งปัจจุบันต้นทุนทางด้านอาหารนับเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากต้นทุนการเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่ 70% ขึ้นไป ตามที่ได้กล่าวไปแล้ว คือ อาหารที่ใช้เลี้ยง ดังนั้นหากมีการพัฒนาการผลิตอาหารและการคำนวณสูตรอาหารเพื่อลดต้นทุนในการเลี้ยงหนูปูกโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น จะช่วยให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนการผลิตที่ลดลง และมีผลกำไรเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อวิสาหกิจชุมชนหนูปูกใหญ่ พรหมพิราม และประโยชน์ทางอ้อมต่อชุมชนและสังคมในพื้นที่ดังกล่าวก่อให้เกิดความเข้มแข็งภายในชุมชน มีการจ้างงานและเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนได้ต่อไป

บทสังเคราะห์งานวิจัย ปีการศึกษา 2566

ผลการใช้เศษอาหารในการเลี้ยงไก่ไข่ต่อสมรรถภาพการผลิตและคุณภาพไข่

นักวิจัย : รศ.ดร. สุภาวดี แหยมคง

โครงการวิจัย : การเพิ่มมูลค่าเศษอาหารที่ได้จากศูนย์การค้าที่มีพื้นที่จำกัด ตามโมเดลเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว
แหล่งทุนวิจัย : หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.)

E-mail นักวิจัย: suphayaku@psru.ac.th

ที่มาของการทำวิจัยพร้อมระบุวัตถุประสงค์การวิจัย

ปัจจุบันปัญหาด้านขยะจากเศษอาหาร เป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย เนื่องจากเศษอาหารมีปริมาณ เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ซึ่งเศษอาหารส่วนใหญ่จะถูกนำไปกำจัดด้วยการฝังกลบ ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านกลิ่นรบกวน ปัญหาด้านมลพิษทางดิน และมลพิษทางน้ำ นอกจากนี้ยังทำให้เกิด ปัญหาด้านพื้นที่ในการฝังกลบที่มีปริมาณที่จำกัด อย่างไรก็ตามจากปัญหาดังกล่าวทำให้มีการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการนำเศษอาหารมาทำให้เกิดประโยชน์ เช่น การนำมาใช้เป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ (Chung et al., 2015; Truong et al., 2019) เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันต้นทุนการเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะสัตว์ปีกมากกว่าร้อยละ 70 ของต้นทุนในการเลี้ยง คือ ค่าอาหาร (คมศักดิ์ และคณะ, 2556; ดุษฎี, 2556; จิราวัฒน์, 2558; กลุ่มวิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์, 2560) อย่างไรก็ตามจากความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ฟาร์มของเกษตรกรผู้ เลี้ยงไก่ไข่ มีการนำเอาเศษอาหารสดนี้มาใช้เป็นวัตถุดิบในการเลี้ยง โดยจากหลายๆ งานวิจัยได้มีการนำเศษ อาหารสดมาเป็นแหล่งพลังงานหรือโปรตีนในสัตว์ได้ (Chung et al., 2015; Truong et al., 2019) ดังนั้น โครงการวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้เศษอาหารในการเลี้ยงไก่ไข่ต่อสมรรถภาพการผลิตและ คุณภาพไข่ เพื่อพัฒนาและช่วยลดต้นทุนอาหารไก่ไข่โดยการใช้เศษอาหารเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรที่ได้ กล่าวไว้ข้างต้นต่อไป

วิธีการและผลการวิจัย

ผลการวิจัยของการเลี้ยงไก่ไข่ด้วยการเสริมเศษอาหาร พบว่าอาหารทดลองทั้ง 4 สูตร ได้แก่ กลุ่มการทดลองที่ 1 (T1) กลุ่มไม่เสริมเศษอาหาร (Control) กลุ่มการทดลองที่ 2 (T2) กลุ่มเสริมเศษอาหาร (10 เปอร์เซ็นต์) กลุ่มการทดลองที่ 3 (T3) กลุ่มเสริมเศษอาหาร (20 เปอร์เซ็นต์) และกลุ่มการทดลองที่ 4 (T4) กลุ่มเสริมเศษอาหาร (30 เปอร์เซ็นต์) พบว่าการเลี้ยงไก่ไข่ด้วยการเสริมเศษอาหาร มีผลทำให้สมรรถภาพการผลิต ได้แก่ ปริมาณการกินอาหารตัว/วัน อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักไข่ ผลผลิตไข่ และน้ำหนักไข่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ด้านคุณภาพไข่ พบว่า การเลี้ยงไก่ไข่ด้วยการเสริมเศษอาหารไม่มีผลต่อน้ำหนักของเปลือกไข่ ความหนาของเปลือกไข่ น้ำหนักของไข่แดง ความสูงของไข่แดง และความกว้างของไข่แดงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) แต่พบว่าความกว้างของเปลือกไข่ ความยาวของเปลือกไข่ น้ำหนักของไข่ขาว ความสูงทั้งหมดของไข่ สีของไข่แดง และค่า Haugh unit มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือแนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสีย นำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปทำการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ อาหารสัตว์ ซึ่งเป็นการลดต้นทุนการผลิตในการเลี้ยงไก่ไข่ได้ต่อไป

**บทสังเคราะห์งานบริการวิชาการ
และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ**

บทสังเคราะห์งานบริการวิชาการ
และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีการศึกษา 2566

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนเพื่อการ
พัฒนาที่ยั่งยืนในบ้านพรหมมาศ หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านยาง อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัด
พิษณุโลก

หัวหน้าโครงการ : รองศาสตราจารย์.ดร. สุภาวดี แหมยมคง

ชื่อโครงการ : โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจ
ฐานรากของชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในบ้านพรหมมาศ หมู่ที่ 5
ตำบลบ้านยาง อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก

E-mail : suphayaku@psru.ac.th

ที่มาและเหตุผล วัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินโครงการ

จากการสำรวจข้อมูลของหมู่ที่ 5 บ้านพรหมมาศ ตำบลบ้านยาง อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงสลับเชิงเขาที่ราบหุบเขา และเป็นที่ยึดเหนี่ยวส่วนน้อย มีแม่น้ำแควน้อยไหลผ่านหมู่บ้าน เหมาะสำหรับการเพาะปลูกพืชไร่ และพืชสวน อาชีพหลัก ทำนา อาชีพเสริม เพาะพันธุ์กล้าไม้และปลูกไม้ผล ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวนี้ ส่วนใหญ่มีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพเสริม เช่น เลี้ยงสัตว์และการปลูกพืชจะเป็นการทำไร่และทำนา ซึ่งทุกพื้นที่ที่สามารถที่จะทำการเลี้ยงสัตว์ และปลูกพืชได้โดยไม่มีข้อจำกัดทางสภาพดินทุนต่าง ๆ และสามารถตอบโจทย์ในการพัฒนาให้เป็นอาชีพ ภายในพื้นที่ได้ โดยเป็นการให้องค์ความรู้และถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร จะทำให้เกษตรกรสามารถตอบ โจทย์ความต้องการและพ้นจากเกณฑ์ความยากจนได้ต่อไป และนอกจากเป็นการต่อเนื่องจากโครงการของปีที่ผ่านมาเพื่อต้องการให้เกิดความยั่งยืนในชุมชน ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติเข้ากับแผน ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของประเทศไทย และยุทธศาสตร์ใหม่ระยะ 20 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2579 ดังนั้นคณะดำเนินงานมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งมีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากรที่มีความ เชี่ยวชาญและประสบการณ์ในหลากหลายด้าน ทั้งด้านการเกษตร เลี้ยงสัตว์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางด้าน การเกษตร การตลาด และการบัญชี เป็นต้น และจึงได้มีวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและ ยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในบ้านพรหมมาศ หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านยาง อำเภอ วัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นโครงการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามจัดทำขึ้นเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนา ให้ชุมชนมีศักยภาพและมีขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหาของตนเองได้ต่อไป

โดยทำการฝึกอบรมให้กับเกษตรกรในหมู่บ้านพรหมมาศ หมู่ 5 โดยใช้การบรรยายควบคู่กับการ ทดลองปฏิบัติจริงทางการเกษตร ได้แก่ การเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงปลา การเลี้ยงกบ และการปลูกพืช โดย เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ฝึกอบรม เพื่อให้ผู้อบรมเข้าใจในการเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงปลา การเลี้ยงกบ และการ ปลูกพืช สามารถเรียนรู้ด้วยตัวเอง ซึ่งเกษตรกร ชุมชน หรือองค์กรนั้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ มีจุดเรียนรู้ และเป็นต้นแบบให้กับพื้นที่ใกล้เคียงหรืออื่น ๆ ได้ต่อไปในอนาคต

ผลของการดำเนินโครงการ

1. ผลที่เกิดกับผู้ดำเนินงานโครงการ

ทำให้ได้ใช้ศักยภาพในการดำเนินโครงการดังกล่าวนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เป็นการพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้ที่เกิดจากงานในครั้งนี้อย่างเช่นกัน

2. ผลที่เกิดกับชุมชน

ผลที่ได้รับมีผลต่อเกษตรกร ชุมชน หรือองค์กร โดยสามารถที่จะนำหลักการและขั้นตอนในการเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงปลา การเลี้ยงกบ และการปลูกพืช สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในครัวเรือน และเมื่อเกษตรกรมีความรู้และความเข้าใจ สามารถที่จะนำไปต่อยอดในครัวเรือนได้ ในส่วนของด้านเศรษฐกิจ/พาณิชย์ สามารถนำความรู้ทางทฤษฎีและการปฏิบัติที่ได้จากการอบรมไปพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น ให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น เป็นการช่วยสร้างเศรษฐกิจในเขตพื้นที่หรือชุมชน และประเทศได้ต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ด้านสังคมและชุมชน ช่วยสร้างความเข้มแข็งในอาชีพของชุมชน นอกจากนี้ทำให้ชุมชนหรือเกษตรกรได้รับประโยชน์ มีความสุขต่อการดำรงชีวิตจากผลประโยชน์ที่ได้รับซึ่งเป็นประโยชน์กับชุมชนในท้องถิ่น และประเทศชาติต่อไป

3. ผลที่เกิดกับนักศึกษา

นักศึกษาสาขาวิชาสัตวศาสตร์และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และสาขาวิชาเกษตรศาสตร์มีความรู้ประสบการณ์ และทราบถึงวิธีการในการเลี้ยงจากการปฏิบัติจริง และสามารถที่จะทำได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยสามารถเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนในรายวิชาหลักการผลิตสัตว์ หลักการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเลี้ยงปลาน้ำจืด การเลี้ยงปลาผสมผสาน การแปรรูปเพาะเห็ด และการผลิตสัตว์ปีกได้

การบูรณาการงานบริการวิชาการกับกระบวนการเรียนการสอน

สามารถเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนในรายวิชาหลักการผลิตสัตว์ หลักการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเลี้ยงปลาน้ำจืด การเลี้ยงปลาผสมผสาน การแปรรูปเพาะเห็ด และการผลิตสัตว์ปีกได้

ความสำเร็จของโครงการ

ผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของโครงการ :		
ตัวชี้วัด	แผน (ค่าเป้าหมาย)	ผล
เชิงปริมาณ:		
1. ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการสามารถสร้างนวัตกรรมทางสังคม (Paradigm shift) ที่มีการยกระดับคุณภาพชีวิต	1 นวัตกรรม	1 นวัตกรรม
2. จำนวนแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ในระดับตำบลผ่านกระบวนการมองอนาคต (Foresight)_KR = จำนวนพื้นที่ดำเนินการ	1 พื้นที่	1 พื้นที่
3. จำนวนประชาชนในพื้นที่ได้รับการถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติ	25 คน	25 คน
4. จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการได้รับการยกระดับให้พ้นเส้นความยากจนจากฐานข้อมูล จปฐ. (40,000 บาท/ปี)	15 คน	15 คน
5. รายงานการประเมินผลกระทบทางสังคมจากการลงทุน (SROI)	1 รายงาน	1 รายงาน
เชิงคุณภาพ:		
1. ร้อยละของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10
2. ร้อยละครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการมีการใช้เวลาทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10

ผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของโครงการ :		
ตัวชี้วัด	แผน (ค่าเป้าหมาย)	ผล
3. ร้อยละของประชาชนที่มีเข้าร่วมโครงการมีความสุขมวลรวม (GVH) พื้นที่ละ 1 รายงาน	ร้อยละ 41	ร้อยละ 41
ระยะเวลาที่ดำเนินการ :	ตุลาคม 2566 - มิถุนายน 2567	ตุลาคม 256 - มิถุนายน 2567
งบประมาณที่ใช้	500,000 บาท	500,000 บาท

การนำผลการดำเนินโครงการไปใช้ประโยชน์/ประโยชน์ที่ได้รับ

1. การนำไปใช้ประโยชน์โดยผู้ดำเนินโครงการ

- ด้านการเรียนการสอน

ด้านการเรียนการสอน นำมาบูรณาการกับนักศึกษาสัตวศาสตร์ ในรายวิชาหลักการผลิตสัตว์ หลักการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเลี้ยงปลาในน้ำจืด การเลี้ยงปลาผสมผสาน การปลูกพืช และการผลิตสัตว์ปีกมาร่วมรับการฝึกอบรมในโครงการบริการวิชาการฯ ทำให้นักศึกษาได้มีความรู้ ประสบการณ์ และได้ปฏิบัติจริง

- ด้านการบริการวิชาการในครั้งต่อไป

เกษตรกรต้องการมีความรู้ในเรื่อง การลดต้นทุนการเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงปลา การเลี้ยงกบ การปลูกพืช และบัญชีครัวเรือน เป็นต้น

2. การนำไปใช้ประโยชน์โดยชุมชน

เกษตรกรสามารถนำหลักการและขั้นตอนในการเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงปลา การเลี้ยงกบ และการปลูกพืช ไปประยุกต์ใช้ในครัวเรือนของตนเอง และยังช่วยสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก ในการอนุรักษ์และวางแผน ทรัพยากรในท้องถิ่น เป็นการสร้างความเข้มแข็งในอาชีพของชุมชนนอกจากนี้ทำให้ชุมชนหรือเกษตรกรได้รับประโยชน์ มีความสุขต่อการดำรงชีวิตจากผลประโยชน์ที่ได้รับซึ่งเป็นประโยชน์กับชุมชนในท้องถิ่น และประเทศไทย

**บทสังเคราะห์งานบริการวิชาการ
และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีการศึกษา 2566**

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดจากพืชสมุนไพรท้องถิ่น

หัวหน้าโครงการ : อ.ดร.ชนพล กิจจพจน์

ชื่อโครงการ : โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดจากพืช

สมุนไพรท้องถิ่นเพื่อการทำมาความสะอาดและลดการสะสมของเชื้อโรค

E-mail : home393@hotmail.com

ที่มาและเหตุผล วัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินโครงการ

โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดจากพืชสมุนไพรท้องถิ่นเพื่อการทำมาความสะอาดและลดการสะสมของเชื้อโรค เป็นโครงการบริการวิชาการที่ได้ดำเนินการขึ้นเพื่อร่วมสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากโครงการ อพ.สธ. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปีงบประมาณ 2567 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดจากพืชสมุนไพรท้องถิ่นเพื่อการทำมาความสะอาดและลดการสะสมของเชื้อโรค ในการดำเนินโครงการนี้หลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและเครื่องสำอาง คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากกลุ่มชุมชนบ้านวงษ์ หมู่ที่ 3 ตำบลวงษ์ อำเภอรพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ชุมชน เพิ่มทักษะการเรียนรู้ให้แก่ชุมชน และเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ของอาจารย์โดยสามารถนำความรู้ไปบูรณาการกับการเรียนการสอนหรืองานวิจัยในรายวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของสาขาวิชา

วิธีการดำเนินงานประกอบไปด้วยขั้นประชุมวางแผนโครงการ (P) เป็นการประชุมชี้แจงและวางแผนการดำเนินการโครงการ การประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ขั้นดำเนินการกิจกรรม (D) มีการลงพื้นที่สำรวจเก็บข้อมูล การดำเนินการทดลองและพัฒนาสูตรผลิตภัณฑ์ โดยได้พัฒนาสูตรผลิตภัณฑ์จำนวน 3 ประเภท ได้แก่ แชมพูสมุนไพรป้องกันรังแค เจลอาบน้ำสมุนไพรสูตรอ่อนโยน และน้ำยาล้างจานผสมสารสกัดสมุนไพร และได้มีการอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่กลุ่มชุมชน มีขั้นตอนการติดตามผลโครงการ (C) ติดตามผลจากการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ชุมชน เพื่อนำมาสรุปและประเมินผล และขั้นสรุปผลการดำเนินกิจกรรม (A) สรุปผลการดำเนินงาน และนำผลจากการติดตาม การสรุปและการประเมินผลมาประชุม เพื่อหาข้อแก้ไขและปรับปรุงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไปเพื่อนำไปใช้กับโครงการในปีถัดไป

ผลของการดำเนินโครงการ

1. ผลที่เกิดกับนักวิจัยในโครงการ

นักวิจัยในโครงการได้รับการพัฒนาทักษะและความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชน โดยได้นำความรู้ที่มีไปประยุกต์ใช้และถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน รวมทั้งจะนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปบูรณาการกับการเรียนการสอนให้นักศึกษาหรือใช้ต่อยอดในงานวิจัยอื่น ๆ ต่อไป

2. ผลที่เกิดกับชุมชน

ชุมชนวงษ์ บ้านวงษ์ หมู่ที่ 3 ตำบลวงษ์ อำเภอรพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ได้มีความตระหนักในการอนุรักษ์พืชสำคัญของท้องถิ่นภายในชุมชน คนในชุมชนได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ชุมชนด้านการผลิตผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดจากพืชสมุนไพรท้องถิ่นเพื่อการทำมาความสะอาดและลดการสะสมของ

เชื้อโรค จำนวน 3 ชนิด คือ ผลิตภัณฑ์แชมพูสมุนไพรป้องกันรังแค เจลอาบน้ำสมุนไพรสูตรอ่อนโยน และน้ำยาล้างจานผสมสารสกัดสมุนไพร โครงการสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แก่คนในชุมชน สามารถนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่หรือต่อยอดผลิตภัณฑ์เดิมได้ นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมโครงการให้ข้อมูลถึงการนำผลจากการเข้าร่วมโครงการไปใช้ประโยชน์ เช่น นำไปใช้ครัวเรือน ลดรายจ่าย และจะนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนต่อไป

3. ผลที่เกิดกับนักศึกษา

นักศึกษาได้นำองค์ความรู้ที่ศึกษามาในห้องเรียนนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานให้แก่ชุมชน ฝึกวิธีคิด การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การพูดในที่ชุมชน เพิ่มพูนประสบการณ์ทำงานนอกห้องเรียนและนำไปต่อยอดการทำงานต่อไปในอนาคตหลังจากจบการศึกษา

การบูรณาการงานบริการวิชาการกับกระบวนการเรียนการสอน

โครงการนี้ได้มีการบูรณาการร่วมกับรายวิชา PD499 สหกิจศึกษาพัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตร สาขาวิชาพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและเครื่องสำอาง คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร

ความสำเร็จของโครงการ

ผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของโครงการ :		
ตัวชี้วัด	แผน (ค่าเป้าหมาย)	ผล
ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ		
1. จำนวนโครงการบริการวิชาการที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับชุมชน	1 โครงการ	โครงการนี้เป็นโครงการที่ช่วยส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับชุมชน
2. จำนวนผลงานที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้แนวทางตามพระราชดำริ	1 ผลงาน	ได้ผลงานที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้แนวทางตามพระราชดำริ มีจำนวน 1 ผลงาน ประกอบไปด้วยผลิตภัณฑ์ 3 ชนิด คือ ผลิตภัณฑ์แชมพูสมุนไพรป้องกันรังแค เจลอาบน้ำสมุนไพรสูตรอ่อนโยน และน้ำยาล้างจานผสมสารสกัดสมุนไพร
3. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ	20 คน	มีผู้เข้าร่วมโครงการ คือ คนในชุมชน วงษ์อ้อม นักศึกษาและบุคลากรสาขาวิชาฯ รวมทั้งสิ้น 46 คน
4. จำนวนรายวิชาที่มีการบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการ	1 รายวิชา	มีการบูรณาการร่วมกับรายวิชา PD499 สหกิจศึกษาพัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตร

ผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของโครงการ :		
ตัวชี้วัด	แผน (ค่าเป้าหมาย)	ผล
ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ 1. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ	ร้อยละ 80	ผู้เข้าร่วมโครงการได้ประเมินความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการคิดเป็นร้อยละ 93.3
ระยะเวลาที่ดำเนินการ :	1 ภาคการศึกษา	เดือนมีนาคม – เมษายน 2567
งบประมาณที่ใช้	50,000 บาท	50,000 บาท

การนำผลการดำเนินโครงการไปใช้ประโยชน์/ประโยชน์ที่ได้รับ

1. การนำไปใช้ประโยชน์โดยผู้ดำเนินโครงการ

- ด้านงานวิจัย

นักวิจัยในโครงการจะนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้ต่อยอดในงานวิจัยอื่น ๆ ต่อไป

- ด้านการเรียนการสอน

นักวิจัยในโครงการจะนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปบูรณาการกับการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษาต่อไป

- ด้านการบริการวิชาการในครั้งต่อไป

นักวิจัยในโครงการได้รับการพัฒนาทักษะและความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชน โดยได้นำความรู้ที่มีไปประยุกต์ใช้และถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชนอื่น ๆ ที่มีความต้องการ

2. การนำไปใช้ประโยชน์โดยชุมชน

คนในชุมชนได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ชุมชนด้านการผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดจากพืชสมุนไพรท้องถิ่นเพื่อการทำมาสะอาดและลดการสะสมของเชื้อโรค จำนวน 3 ชนิด คือ ผลิตภัณฑ์แชมพูสมุนไพรป้องกันรังแค เจลอาบน้ำสมุนไพรสูตรอ่อนโยน และน้ำยาล้างจานผสมสารสกัดสมุนไพร ช่วยเพิ่มทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แก่คนในชุมชน และนำผลจากการเข้าร่วมโครงการไปใช้ประโยชน์ เช่น นำไปใช้ครัวเรือน ลดรายจ่าย และจะนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนต่อไป

บทสังเคราะห์งานบริการวิชาการ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีการศึกษา 2566

การส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรกรรมยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หัวหน้าโครงการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภาศิริ ใจผ่อง
ชื่อโครงการ : ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ จังหวัดพิษณุโลก
E-mail : prapasiri@psru.ac.th

ที่มาและเหตุผล

โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรกรรมยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามร่วมมือกับจังหวัดพิษณุโลก ด้วยการสร้างต้นแบบการดำเนินงานตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในขอบเขตพื้นที่ที่มีอย่างจำกัด เพื่อดำเนินการส่งเสริมพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจัดเป็นภารกิจหลักที่สำคัญในการส่งเสริมโดยการบูรณาการกับกระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความมั่นคง ชุมชนเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ด้วยวิธีการร่วมกับผู้นำชุมชน อาสาสมัคร องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เครือข่ายเกษตร โคกหนองนา เป็นกลไกการพัฒนาบริหารจัดการชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนเข้มแข็งยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ในการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) เพื่อเป็นต้นแบบการดำเนินงานตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในขอบเขตพื้นที่ที่มีอย่างจำกัด

วิธีการดำเนินงาน

ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ จังหวัดพิษณุโลก มีการบูรณาการกับกลุ่มโคกหนองนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดำเนินกิจกรรมงานภายใต้

- 1) ต้นแบบด้านการจัดการพื้นที่ที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่และทำเป็นต้นแบบของการเรียนรู้ในการจัดการพื้นที่ด้านการเกษตรประกอบด้วยแปลงไม้ผลเศรษฐกิจ เช่น มะม่วงสายพันธุ์ต่าง ๆ ฝรั่ง ชมพู่ มะนาวในวงบ่อ และกล้วยน้ำหว้ามะลิอ่อน การปลูกพืชแบบโรงเรือนไฮโดรโปนิกเช่นผักสลัดต่าง ๆ ตามที่ตลาดต้องการ การปลูกพืชผักสวนครัวในโรงเรือนไม้ไผ่ เช่น ผักชี กวางตุ้ง ผักบุ้ง หอมแบ่ง คื่นช่าย ตั้งโอ๋ มะเขือเทศ ฯลฯ การปลูกพืชผักสวนครัวกลางแจ้ง เช่น มะเขือเปราะ พริกชี้หูสวน บวบ ถั่วฝักยาว แตงกวา กระเพรา โหระพา และอื่นตามฤดูกาล การเลี้ยงสัตว์ ประกอบด้วยการเลี้ยงไก่ไข่อารมณ์ดี การเลี้ยงเป็ดไข่ การเลี้ยงกบนาในกระชัง การเลี้ยงหอยเชอรี่สีทอง การเลี้ยงเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดเศรษฐกิจ การเลี้ยงปลาในกระชังและร่องสวน และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรด้วยการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ ให้เหมาะสมกับผลผลิตของเกษตรกร เช่น การทำตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์ การออกซิเจนในบ่อเลี้ยงปลาด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบการให้น้ำพืชในโรงเรือน เป็นต้น

2) การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสานโดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกิดจากงานวิจัย ประสบการณ์ นำมาถ่ายทอดให้กับกลุ่มเกษตรกรที่มีความสนใจและมีความต้องการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ประเภทต่าง ๆ กับกลุ่มเกษตรกรเครือข่าย โคกหนองนา จังหวัดพิษณุโลก เช่นการเลี้ยงไก่ไข่อารมณ์ดี การเลี้ยงเป็ดไข่ การเลี้ยงกบนาในกระชัง การเลี้ยงหอยเชอรี่สีทอง การเลี้ยงเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดเศรษฐกิจ เพื่อเป็นการพัฒนาและต่อยอด ก่อให้เกิดรายได้

3) อบรมเชิงปฏิบัติการด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรด้วยตู้อบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์เช่นการทำตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์ การออกซิเจนในบ่อเลี้ยงปลาด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบการให้น้ำพืชในโรงเรือน เป็นต้น ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มโคกหนองนา จังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้สามารถเพิ่มมูลค่า และพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้

อย่างไรก็ตาม ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่มีการกำกับและติดตามการขยายผลการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง

ผลของการดำเนินโครงการ

1. ผลที่เกิดกับนักวิจัยในโครงการ

นำองค์ความรู้สู่การถ่ายทอดและเผยแพร่ให้กับกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน นอกจากนี้ยังได้แนวทางในแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนำไปใช้จริง ตลอดจนสามารถพัฒนาและต่อยอดงานวิจัยจากปัญหาที่เกิดขึ้น

2. ผลที่เกิดกับชุมชน

ชุมชนได้ต้นแบบที่ถูกต้องตามความต้องการ และสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง

3. ผลที่เกิดกับนักศึกษา

นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และได้องค์ความรู้จากการลงชุมชน นอกจากนี้นักศึกษาสามารถนำปัญหาที่พบจากการลงพื้นที่มาวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อช่วยเหลือชุมชนได้

การบูรณาการงานบริการวิชาการกับกระบวนการเรียนการสอน

การดำเนินงานศูนย์ได้มีการบูรณาการกับกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาฝึกงาน โครงการพิเศษ และกิจกรรมส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ความสำเร็จของโครงการ

ผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของโครงการ :		
ตัวชี้วัด	แผน(ค่าเป้าหมาย)	ผล
เชิงปริมาณ: -จำนวนพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ -จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม -จำนวนองค์ความรู้หรือนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อบริหารจัดการพื้นที่	1 พื้นที่ 20 คน 1องค์ความรู้	1 พื้นที่ 20 คน 1องค์ความรู้

ผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของโครงการ :		
ตัวชี้วัด	แผน(ค่าเป้าหมาย)	ผล
-ความพึงพอใจของผู้ที่นำองค์ความรู้หรือนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์	80 (ร้อยละ)	80 (ร้อยละ)
-ร้อยละของจำนวนประชาชนที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำองค์ความรู้หรือนวัตกรรมไปแก้ปัญหาหรือขยายผลหรือการนำไปใช้	5 (ร้อยละ)	5 (ร้อยละ)
-ความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมอบรม	80 (ร้อยละ)	80 (ร้อยละ)
ระยะเวลาที่ดำเนินการ :	1 เมษายน - 30 มิถุนายน 2567	1 เมษายน - 30 มิถุนายน 2567
งบประมาณที่ใช้	400,000	400,000

การนำผลการดำเนินโครงการไปใช้ประโยชน์/ประโยชน์ที่ได้รับ

1. การนำไปใช้ประโยชน์โดยผู้ดำเนินโครงการ

- ด้านงานวิจัย

พัฒนาโจทย์วิจัยจากปัญหาที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนา ต่อยอดงานวิจัยให้ครอบคลุม

- ด้านการเรียนการสอน

สามารถบูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครง เช่น รายวิชาการฝึกงาน การเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสาน การเลี้ยงสัตว์ปีก การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเลี้ยงสัตว์ท้องถิ่น(กบ หอย กุ้งฝอย) โครงการพิเศษทางสัตวศาสตร์ และโครงการพิเศษทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

- ด้านการบริการวิชาการในครั้งต่อไป

ขยายผลการดำเนินงานในพื้นที่ชุมชนใกล้เคียงเพื่อให้เป็นต้นแบบ ในการดำเนินงานเกษตรทฤษฎีใหม่ ในการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. การนำไปใช้ประโยชน์โดยชุมชน

ชุมชนสามารถนำองค์ความรู้จากการศึกษา ดูงาน และจากเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรด้วยตู้อบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ และอบรมเชิงปฏิบัติการ การเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสาน

ภาพประกอบการดำเนินงาน โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์

การปลูกผักสวนครัวในโรงไม้ไผ่

การเลี้ยงไก่ไข่อารมณ์ดี

การเลี้ยงเป็ดไข่บางปะกง

การเลี้ยงกบในกระชัง

การเลี้ยงปลาในกระชัง

อบรมเชิงปฏิบัติการ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรด้วยตู้อบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์

อบรมเชิงปฏิบัติการ การเพาะพันธุ์ปลาหมอคูมกับกลุ่มเกษตรกร โคกหนองนา อำเภอมืองพิษณุโลก

**บทสังเคราะห์งานบริการวิชาการ
และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีการศึกษา 2566**

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไอศกรีมข้าวโพด

หัวหน้าโครงการ : อ.ดร.ธนพล กิจพจน์

ชื่อโครงการ : โครงการศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืนตำบลท่าตาล อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก กิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไอศกรีมน้ำนมข้าวโพด
E-mail : home393@hotmail.com

ที่มาและเหตุผล วัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินโครงการ

โครงการศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืนตำบลท่าตาล อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เป็นโครงการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของมหาวิทยาลัย ตามแนวทางการขับเคลื่อนโมเดลเศรษฐกิจ BCG เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) โดยสอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 3 ด้าน ได้แก่ด้านความมั่นคงในด้านการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน และด้านการสร้างความเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากบยยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปีงบประมาณ 2567 มีวัตถุประสงค์โครงการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืน ในด้านการเกษตรและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ในการดำเนินโครงการนี้หลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและเครื่องสำอาง คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร จึงได้จัดกิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไอศกรีมน้ำนมข้าวโพดกับกลุ่มเป้าหมายคือชุมชนบ้านเนินสะอาด หมู่ที่ 7 ตำบลท่าตาล อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เพื่อรับการถ่ายทอดองค์ความรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างเสริมอาชีพให้ชุมชนได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาทักษะความรู้ของอาจารย์ โดยสามารถนำความรู้ไปบูรณาการกับการเรียนการสอนหรืองานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของสาขาวิชา

วิธีการดำเนินงานประกอบไปด้วยขั้นประชุมวางแผนโครงการ (P) เป็นการประชุมชี้แจงและวางแผนการดำเนินงาน ประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ขั้นดำเนินกิจกรรม (D) มีการลงพื้นที่สำรวจเก็บข้อมูลการดำเนินการทดลองและพัฒนาสูตรผลิตภัณฑ์ไอศกรีมจากข้าวโพด มีการอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่กลุ่มชุมชน ขั้นตอนการติดตามผลโครงการ (C) ติดตามผลจากการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ชุมชน เพื่อนำมาสรุปและประเมินผล และขั้นสรุปผลการดำเนินกิจกรรม (A) สรุปผลการดำเนินงาน และนำผลจากการติดตาม การสรุปและการประเมินผลมาประชุม เพื่อหาข้อแก้ไขและปรับปรุงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไปเพื่อนำไปใช้กับโครงการในปีถัดไป

ผลของการดำเนินโครงการ

1. ผลที่เกิดกับนักวิจัยในโครงการ

นักวิจัยในโครงการได้รับการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไอศกรีมรูปแบบใหม่ที่ ไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องทำไอศกรีม ช่วยลดต้นทุนด้านการลงทุนในการผลิต โดยได้นำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์และถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชน รวมทั้งจะนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปบูรณาการกับการเรียนการสอน ให้แก่นักศึกษาหรือใช้ต่อยอดในงานวิจัยอื่น ๆ ต่อไป

2. ผลที่เกิดกับชุมชน

ชุมชนบ้านเนินสะอาด หมู่ที่ 7 ตำบลท่าตาล อำเภอบางกระพุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ได้องค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่คือไอศกรีมข้าวโพดโดยมีกรรมวิธีในการผลิตใหม่ที่ไม่ต้องใช้เครื่องทำไอศกรีม

3. ผลที่เกิดกับนักศึกษา

-

การบูรณาการงานบริการวิชาการกับกระบวนการเรียนการสอน

-

ความสำเร็จของโครงการ

ผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของโครงการ :		
ตัวชี้วัด	แผน (ค่าเป้าหมาย)	ผล
ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ		
1. จำนวนองค์ความรู้หรือนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อบริหารจัดการกับปัญหาทรัพยากรในพื้นที่	1 องค์ความรู้	องค์ความรู้การผลิตไอศกรีมข้าวโพดรูปแบบใหม่ที่ไม่ต้องใช้เครื่องทำไอศกรีม
2. จำนวนประชาชนในชุมชนที่เข้าร่วมถ่ายทอดองค์ความรู้	10 คน	มีผู้เข้าร่วมโครงการ คือ คนในชุมชนบ้านเนินสะอาด รวมทั้งสิ้น 15 คน
ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ		
1. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ	ร้อยละ 80	ผู้เข้าร่วมโครงการได้ประเมินความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการคิดเป็นร้อยละ 98.7
ระยะเวลาที่ดำเนินการ :	มกราคม – มิถุนายน 2567	มีนาคม – เมษายน 2567
งบประมาณที่ใช้	40,000 บาท	40,000 บาท

การนำผลการดำเนินโครงการไปใช้ประโยชน์/ประโยชน์ที่ได้รับ

1. การนำไปใช้ประโยชน์โดยผู้ดำเนินโครงการ

- ด้านงานวิจัย

นักวิจัยในโครงการจะนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้ต่อยอดในงานวิจัยอื่น ๆ ต่อไป

- ด้านการเรียนการสอน

นักวิจัยในโครงการจะนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปบูรณาการกับการเรียนการสอนให้นักศึกษาต่อไป

- ด้านการบริการวิชาการในครั้งต่อไป

นักวิจัยในโครงการได้รับการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชน โดยได้นำความรู้ที่มีไปประยุกต์ใช้และถ่ายทอดให้แก่คนในชุมชนอื่น ๆ ที่มีความต้องการ

2. การนำไปใช้ประโยชน์โดยชุมชน

ชุมชนบ้านเนินสะอาด หมู่ที่ 7 ตำบลท่าตาล อำเภอบางกระพุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ได้องค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่คือไอศกรีมข้าวโพดโดยมีกรรมวิธีในการผลิตใหม่ที่ไม่ต้องใช้เครื่องทำไอศกรีม และชุมชนจะได้นำองค์ความรู้กระบวนการผลิตไอศกรีมข้าวโพดแบบที่ไม่ใช้เครื่องทำไอศกรีมนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่โดยการผลิตไอศกรีมรสชาติอื่น ๆ ต่อไปโดยใช้วัตถุดิบและทรัพยากรที่มีในชุมชนเพื่อเป็นการต่อยอดสร้างอาชีพและรายได้ได้อย่างยั่งยืน

**บทสังเคราะห์งานบริการวิชาการ
และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีการศึกษา 2566**

**การบริหารจัดการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี**

หัวหน้าโครงการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภาศิริ ใจผ่อง
ชื่อโครงการ : โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
E-mail : prapasiri@psru.ac.th

ที่มาและเหตุผล

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) เป็นโครงการที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงสืบทอดพระราชภาระของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ที่จะรักษาฐานทรัพยากรกายภาพฐานทรัพยากรชีวภาพ และฐานทรัพยากรวัฒนธรรมภูมิปัญญาของประเทศ เป็นต้นทุนในการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ในระยะ 5 ปีที่เจ็ด (ตุลาคม 2564 – กันยายน 2569) โดยให้หน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ จัดทำแผนแม่บทของหน่วยงาน สอดคล้องกับแผนแม่บทของ อพ.สธ. โดยศึกษาจากวิสัยทัศน์ พันธกิจของมหาวิทยาลัยในเรื่องการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน และโครงการที่มีอยู่ปรับให้สอดคล้องกับกิจกรรมโครงการ 3 กรอบ 8 กิจกรรมของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) โดยในส่วนของมหาวิทยาลัย ดำเนินในกิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร (ก8) ให้มีงานสนับสนุน วิชาการในการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น แนวทางการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในระดับโรงเรียน มหาวิทยาลัย การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เน้นในเรื่องมาตรฐานและคุณภาพการดำเนินงานสนองพระราชดำริ อพ.สธ.แล้ว นอกจากนี้ ยังวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง การดำเนินงานในภาพรวม แล้วนำมาพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อร่วมสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- 2) เพื่อพัฒนาบุคลากรในโครงการ อพ.สธ.-มรภ.พิบูลสงครามให้มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อเทคโนโลยีและองค์ความรู้สู่ชุมชนท้องถิ่น
- 3) จัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น
- 4) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้โครงการ อพ.สธ.-มรภ.พิบูลสงครามให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล และโรงเรียนในเขตพื้นที่

วิธีการดำเนินงาน

เก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากร พันธุ์พืช วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในรูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์ และพื้นที่ปลูก รวบรวม ขยายพันธุ์ ในพื้นที่คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร อาคารพิศิษฐ์ วรอุไร อาคารไพรัช พืชพันธุ์ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สวนสมุนไพร และ พันธุ์ไม้หายาก นอกจากนี้ได้มีการบูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ผลของการดำเนินโครงการ

1. ผลที่เกิดกับนักวิจัยในโครงการ

การบูรณาการกับการเรียนการสอน พัฒนาและต่อยอดงานวิจัยตามแนวทางการดำเนินงาน อพ.สธ. และได้แนวทางในการวิจัย

2. ผลที่เกิดกับชุมชน

ได้รับองค์ความรู้จากการดำเนินโครงการ อพ.สธ. และสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง ชุมชนเข้มแข็ง

3. ผลที่เกิดกับนักศึกษา

นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์จากการลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น ชุมชน และวัฒนธรรมในชุมชน

การบูรณาการงานบริการวิชาการกับกระบวนการเรียนการสอน

การดำเนินงานศูนย์ได้มีการบูรณาการกับกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชา โครงการพิเศษ และ กิจกรรมส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ความสำเร็จของโครงการ

ผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของโครงการ :		
ตัวชี้วัด	แผน(ค่าเป้าหมาย)	ผล
เชิงปริมาณ:		
-จำนวนพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	1 พื้นที่	1 พื้นที่
-จำนวนกิจกรรมภายใต้โครงการ อพ.สธ.	15 กิจกรรม	12 กิจกรรม
-ความพึงพอใจของผู้กิจกรรม	80 (ร้อยละ)	80 (ร้อยละ)
-ความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมอบรม	80 (ร้อยละ)	80 (ร้อยละ)
ระยะเวลาที่ดำเนินการ :	1 เมษายน - 30 มิถุนายน 2567	1 เมษายน - 30 มิถุนายน 2567
งบประมาณที่ใช้		

การนำผลการดำเนินโครงการไปใช้ประโยชน์/ประโยชน์ที่ได้รับ

1. การนำไปใช้ประโยชน์โดยผู้ดำเนินโครงการ

- ด้านงานวิจัย

พัฒนาโจทย์วิจัยจากปัญหาที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนา ต่อยอดงานวิจัยให้ครอบคลุม

- ด้านการเรียนการสอน

สามารถบูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ เช่น รายวิชา ปัญหาพิเศษทางชีววิทยา พืชในชีวิตประจำวัน

- ด้านการบริการวิชาการในครั้งต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นร่วมกับ อปท จังหวัดพิษณุโลก อย่างต่อเนื่อง

2. การนำไปใช้ประโยชน์โดยชุมชน

ชุมชนสามารถนำองค์ความรู้จากการศึกษา ดูงาน และจากเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ การสำรวจ และการเก็บรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นอย่างถูกวิธีตามแนวทางการดำเนินงานของ อพ.สธ. และทำให้ชุมชนได้ตระหนักถึงคุณค่า รัก และหวงแหนทรัพยากร ตลอดจนรู้การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ภาพประกอบการดำเนินงาน

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี

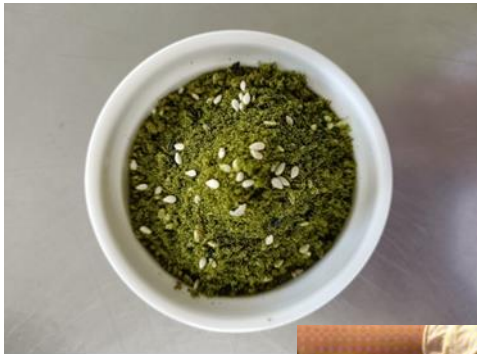

การบูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย การใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรในชุมชน

ด้านการบริการวิชาการ

การพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรใน

การเพิ่มมูลค่าจากทรัพยากรในชุมชน

**บทสังเคราะห์งานบริการวิชาการ
และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีการศึกษา 2566**

กระถางต้นไม้จากมูลตักแตน

หัวหน้าโครงการ : ผศ.ดร.จักรกฤษ ศรีระออ
ชื่อโครงการ : กระถางต้นไม้จากมูลตักแตน
E-mail : chakkrit@psru.ac.th

ที่มาและเหตุผล วัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินโครงการ

ในปี พ.ศ. 2564 ทางคณะผู้วิจัยได้มีการลงพื้นที่เพื่อหาโจทย์วิจัยในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ที่จัดโดยสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และได้โจทย์วิจัยจากความต้องการของสถานประกอบการไปดำเนินการแก้ปัญหาในด้านการใช้ประโยชน์จากของเสียของสถานประกอบการ คือ มูลของจิ้งหรีด และสามารถแก้ปัญหาให้กับผู้ประกอบการด้วยการนำมูลจิ้งหรีดดังกล่าวมาผลิตเป็นปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดที่ได้มาตรฐานตามประกาศปุ๋ยอินทรีย์จากกรมวิชาการเกษตร โดยที่ผู้ประกอบการสามารถนำผลิตภัณฑ์ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดจากมูลจิ้งหรีดไปจำหน่ายในเชิงพาณิชย์ได้จริงและสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการไม่น้อยกว่า 300,000 บาทต่อปี อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2566 ทางคณะผู้วิจัยได้มีการเข้าร่วมกิจกรรมหาโจทย์วิจัยที่จัดโดยสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัยอีกครั้ง และได้รับโจทย์วิจัยที่เป็นความต้องการของสถานประกอบการ “ฟาร์มจิ้งหรีดชุดิกายูจน์” ที่มีความต้องการจะเพิ่มมูลค่าให้กับมูลตักแตนซึ่งเป็นแมลงเศรษฐกิจตัวใหม่ของทางฟาร์มซึ่งมีปริมาณมากถึง 2 ตันต่อเดือน ทางคณะผู้วิจัยจึงได้รับโจทย์ดังกล่าวไปทำการศึกษาวิจัย โดยได้มีการเก็บตัวอย่างมูลตักแตนจากผู้ประกอบการจำนวน 1 ตัน ไปทำการตรวจวิเคราะห์และทำการวิจัย จากการวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารพืชพบว่าในมูลตักแตนประกอบด้วยไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม เท่ากับ 3.2, 2.1 และ 0.7 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ และได้นำมูลตักแตนดังกล่าวมาทำการทดลองในเบื้องต้นด้วยการนำมาผลิตเป็น กระถางต้นไม้ โดยจากการทดลองพบว่า มูลตักแตนสามารถใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตกระถางต้นไม้ได้ แต่ยังมีจุดที่ควรพัฒนาทางด้านการคงรูป และธาตุอาหารที่เหมาะสม ทางคณะผู้วิจัยจึงได้ทำการพัฒนาผลิตภัณฑ์กระถางต้นไม้จากมูลตักแตนให้กับฟาร์มจิ้งหรีดชุดิกายูจน์ โดยการนำเศษใยกล้วยมาใช้เป็นวัตถุดิบรวมเพื่อเพิ่มความคงรูป และมีการนำมูลจิ้งหรีดมาเป็นวัตถุดิบร่วมอีก 1 ชนิดเพื่อเพิ่มปริมาณธาตุอาหารพืช หลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการผู้ประกอบการสามารถนำผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไปต่อยอดในเชิงพาณิชย์ได้

ผลของการดำเนินโครงการ

1. ผลที่เกิดกับนักวิจัยในโครงการ

ได้กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์กระถางต้นไม้จากมูลตักแตนที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปขอทุนเพื่อต่อยอดจาก TRL ระดับ 4 อันเป็นผลจากการดำเนินโครงการ

2. ผลที่เกิดกับชุมชน

ชุมชนมีความเข้มแข็งอันเกิดมาจากการจ้างงานเพิ่ม และเกษตรกรรายย่อยเกิดรายได้จากการจำหน่ายมูลตักแค้นให้กับผู้ประกอบการเพื่อนำมาผลิตกระถางต้นไม้ รวมทั้งปัญหาทางสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่มีแนวโน้มลดลงจากเดิมที่มีการนำมูลตักแค้นไปทิ้งตามข้างทาง

3. ผลที่เกิดกับนักศึกษา

นักศึกษาได้แนวความคิดการเป็นผู้ประกอบการ และสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้จากการเรียนการสอนสู่การปฏิบัติจริงในชุมชน รวมทั้งได้ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยวิทยากร

การบูรณาการงานบริการวิชาการกับกระบวนการเรียนการสอน

โครงการนี้มีการบูรณาการกับรายวิชา AGS424 มลภาวะทางการเกษตรและการจัดการของเสีย โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน ด้วยการนำนักศึกษามาร่วมดำเนินโครงการ

ความสำเร็จของโครงการ

ผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของโครงการ :		
ตัวชี้วัด	แผน(ค่าเป้าหมาย)	ผล
เชิงปริมาณ: ผลิตภัณฑ์จากมูลตักแค้น จำนวนรายวิชาที่มีการบูรณาการกับการบริการวิชาการ	1 ผลิตภัณฑ์ 1 รายวิชา	กระถางต้นไม้จากมูลตักแค้น รายวิชา AGS424 มลภาวะทางการเกษตรและการจัดการของเสีย
เชิงคุณภาพ : นักศึกษามีแนวคิดในการเป็นผู้ประกอบการ	ร้อยละ 60	ร้อยละ 72.73
ระยะเวลาที่ดำเนินการ :	6 เดือน	6 เดือน
งบประมาณที่ใช้	14,000 บาท	14,000 บาท

การนำผลการดำเนินโครงการไปใช้ประโยชน์/ประโยชน์ที่ได้รับ

1. การนำไปใช้ประโยชน์โดยผู้ดำเนินโครงการ

- ด้านงานวิจัย

มีการนำผลการดำเนินโครงการไปต่อยอดเพื่อพัฒนางานวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยการได้รับจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการวิจัยจำนวน 200,000 บาท

- ด้านการเรียนการสอน

มีการบูรณาการกับการเรียนการสอนรายวิชา AGS424 มลภาวะทางการเกษตรและการจัดการของเสีย นำไปสู่การปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังมีการต่อยอดไปสู่หัวข้องานวิจัยของนักศึกษาอีกด้วย

- ด้านการบริการวิชาการในครั้งต่อไป

ทางฟาร์มจิ้งหรีดชุตติกาญจน์มีความประสงค์ที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์จากมูลต๊กแตนประเภทอื่นๆ เนื่องจากมีปริมาณของมูลต๊กแตนเป็นจำนวนมาก ทางคณะผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวคิการนำมาผลิตปุ๋ย และวัสดุเพาะกล้า

2. การนำไปใช้ประโยชน์โดยชุมชน

ทางฟาร์มจิ้งหรีดชุตติกาญจน์มีการนำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

บทสังเคราะห์งานบริการวิชาการ
และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีการศึกษา 2566

โครงการศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรชุมชนอย่าง
ยั่งยืนตำบลเกาะตาเลี้ยง อำเภอสวีลำโรง จังหวัดสุโขทัย

หัวหน้าโครงการ : อาจารย์ ดร.อารยา บุญศักดิ์

ชื่อโครงการ : โครงการศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืนตำบลเกาะตาเลี้ยง อำเภอสวีลำโรง จังหวัดสุโขทัย

E-mail: arayab@psru.ac.th

ที่มาและเหตุผล

จากการสำรวจข้อมูลของกรมพัฒนาชุมชน พบว่าประชาชน หมู่ 13 ตำบลเกาะตาเลี้ยง ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม เหมาะสำหรับการเพาะปลูกพืชไร่ และพืชสวน อาชีพหลักทำนา และเลี้ยงวัว จากพฤติกรรมประกอบอาชีพดังกล่าวส่งผลให้มีวัสดุทางการเกษตรที่เหลือทิ้งเป็นจำนวนมาก ซึ่งวัสดุเหลือทิ้งบางส่วนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ และเพิ่มมูลค่าได้

ดังนั้นทางคณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหารจึงเข้าไปส่งเสริมด้านการบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชน โดยเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร ได้แก่ การส่งเสริมการผลิตเห็ด การเลี้ยงสัตว์ การแปรรูป และการทำบัญชีครัวเรือน โดยคณะทำงานได้ดำเนินการในพื้นที่บ้านหนองโสน หมู่ที่ 13 ตำบลเกาะตาเลี้ยง อำเภอสวีลำโรง จังหวัดสุโขทัย โดยการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้าไปพัฒนาศักยภาพคนในพื้นที่ให้มีความตระหนักถึงการจัดการทรัพยากรในชุมชนอย่างยั่งยืนมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างการตระหนักรู้ด้านการจัดการทรัพยากรในชุมชนการหมุนเวียนการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพ
2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืน ในด้านการเกษตรและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในตำบลเกาะตาเลี้ยง อำเภอสวีลำโรง จังหวัดสุโขทัย

วิธีการดำเนินโครงการ

ต้นน้ำ	กลางน้ำ	ปลายน้ำ
1. ประชุมวางแผนการดำเนินการพื้นที่ตำบลเกาะตาเลี้ยง อำเภอสวีลำโรง จังหวัดสุโขทัย	2. กิจกรรมพัฒนาสารชีวภัณฑ์ ป้องกันกำจัดศัตรูพืช และการผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า 3. กิจกรรมพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ปุ๋ยคอกอัดเม็ด 4. กิจกรรมพัฒนาสูตรอาหารสัตว์ 5. กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ 6. กิจกรรมแปรรูปกล้วยอบพลังงานแสงอาทิตย์	7. กิจกรรมจัดทำบัญชีครัวเรือนและคำนวณต้นทุนการผลิต 8. การติดตาม และประเมินโครงการตามตัวชี้วัด

ผลของการดำเนินโครงการ

1. ผลที่เกิดกับผู้ดำเนินงานโครงการ

ทำให้ได้ใช้ศักยภาพอาจารย์ในการบริการวิชาการแก่ชุมชนในการดำเนินโครงการดังกล่าวนี้ให้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

2. ผลที่เกิดกับชุมชน

2.1 ได้ศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบในการบริหารจัดการทรัพยากรชุมชน

2.2 ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการเกิดการตระหนักรู้ด้านการจัดการทรัพยากรในชุมชน

2.2 จำนวนองค์ความรู้ที่ใช้บริการวิชาการมีทั้งหมด 7 องค์ความรู้ ได้แก่

- 1) การพัฒนาสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืช
- 2) การผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้าด้วยฟางข้าว
- 3) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ปุ๋ยคอกอัดเม็ด
- 4) การพัฒนาสูตรอาหารสัตว์ (วัว)
- 5) การเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจ
- 6) การแปรรูปกล้วยอบพลังงานแสงอาทิตย์
- 7) การจัดทำบัญชีครัวเรือนและคำนวณต้นทุนการผลิต

3. ผลที่เกิดกับนักศึกษา

นักศึกษาได้นำความรู้จากการเรียนการสอน มาประยุกต์ใช้กับชุมชนในฐานะวิทยากรสาธิต ทำให้นักศึกษาได้ความรู้ และได้รับประสบการณ์ ทักษะการคิด ทักษะการนำเสนอ และทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า อีกทั้งสามารถเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนในหลายรายวิชา เช่น การศึกษาหัวข้อเฉพาะทางการเกษตร เป็นต้น

การบูรณาการงานบริการวิชาการกับกระบวนการเรียนการสอน

ทำให้นักศึกษาในรายวิชาการศึกษาหัวข้อเฉพาะทางการเกษตร ได้สืบค้นข้อมูล ศึกษา และทดลองผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้าด้วยฟางข้าวจนสำเร็จ และนำข้อมูลที่ได้ไปถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน

ความสำเร็จของโครงการ

ผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของโครงการ :		
ตัวชี้วัด	แผน (ค่าเป้าหมาย)	ผล
เชิงปริมาณ:		
1. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ	30 ราย	30 ราย
2. จำนวนรายวิชาในหลักสูตรที่มีการบูรณาการ	1 รายวิชา	1 รายวิชา
๓	5 คน	5 คน
3. จำนวนนักศึกษาที่เข้าร่วมในโครงการ		
เชิงคุณภาพ :		
1. ร้อยละของจำนวนประชาชนที่เข้าร่วมโครงการเกิดการตระหนักรู้ด้านการจัดการทรัพยากรในชุมชน	ร้อยละ 30	ร้อยละ 30
ระยะเวลาที่ดำเนินการ :	ธันวาคม 2566 - มิถุนายน พ.ศ. 2567	ธันวาคม 2566 - มิถุนายน พ.ศ.2567
งบประมาณที่ใช้	250,000 บาท	250,000 บาท

การนำผลการดำเนินโครงการไปใช้ประโยชน์/ประโยชน์ที่ได้รับ

1. การนำไปใช้ประโยชน์โดยผู้ดำเนินโครงการ

- ด้านงานวิจัย

ทีมวิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินการวิจัยลงถ่ายทอดสู่ชุมชนจำนวนทั้งหมด 7 องค์ความรู้ ได้แก่

- 1) การพัฒนาสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืช
- 2) การผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้าด้วยฟางข้าว
- 3) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ปุ๋ยคอกอัดเม็ด
- 4) การพัฒนาสูตรอาหารสัตว์ (วัว)
- 5) การเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจ
- 6) การแปรรูปกล้วยอบพลังงานแสงอาทิตย์
- 7) การจัดทำบัญชีครัวเรือนและคำนวณต้นทุนการผลิต

- ด้านการเรียนการสอน

ด้านการเรียนการสอน นำมาบูรณาการกับนักศึกษาสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ ในรายวิชาการศึกษา หัวข้อเฉพาะทางการเกษตร มาร่วมกับการเป็นวิทยากรเพื่อฝึกอบรมในโครงการบริการวิชาการฯ ทำให้นักศึกษาได้มีความรู้ ประสบการณ์ และได้ปฏิบัติจริง รวมถึงส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมโดยนักศึกษา

- ด้านการบริการวิชาการในครั้งต่อไป

ชุมชนต้องการมีความรู้ในเรื่องการพัฒนาอาหารสัตว์ เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชน และลดต้นทุนค่าอาหารสัตว์

2. การนำไปใช้ประโยชน์โดยชุมชน

ชุมชนได้นำองค์ความรู้มาบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชนอย่างยั่งยืน

กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรชุมชน
อย่างยั่งยืนตำบลเกาะตาเลีย อําเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ 1 กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านผลิตสารชีวภัณฑ์ควบคุมแมลงศัตรูพืช และการผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้าด้วยฟางข้าว

ภาพที่ 2 กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ

กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรชุมชน
อย่างยั่งยืนตำบลเกาะตาเลียง อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ 3 กิจกรรมพัฒนาสูตรอาหารสัตว์

ภาพที่ 4 กิจกรรมพัฒนากล้วยหนึบพลังงานแสงอาทิตย์

ภาพที่ 5 กิจกรรมบัญชีครัวเรือน